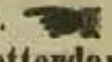

EN,
Koper, voor

d.
trotterdam.

erdam.
archen.
STUDIEN

R.
genaaid f 0.75.

RAM."
R.
d f 1.50.

EN VAT.
en Calvijn.
van
NISTEL,
m.
EVIJN.
band f 1.80).

HET LEVEN

EN GODS

DERE.
Amerika.
VAN
NISTEL.

n Broere.

nderij,

m. Spoedige
wordt de aang-
van af 1.80
n bereidwillig

teekening bij

FT.
ent,

DEMBSTE

EL,

ard c. a.

an Bijbelboek

vel is slechts

gever.

te vervolgen

els,

is. Men

Catalogus

rdam,

S."

alagezin in

TOG.

d f 1.40.

DRUKKERIJ,
ADAM.

BIJVOEGSEL

BEHOORENDE TOT

„De Herauld“ van 27 Januari 1889.

Uit de Pers.

In de reeks „Mannen van betekenis“ onder redactie Dr. S. D. Pijzel, heeft Jhr. Mr. Witsius H. de Savornin Lohman een kleine levensschets van den Hooftredacteur van ons weekblad geleverd.

Als teeken des tijds verdient het waardeering, dat men in andere kringen ook eenigzins nota gaat nemen van wat er in de kringen der Calvinisten omgaat. En de heer Lohman heeft zijn taak dan ook zo opgevat, dat er hier geen sprake kon zijn van een biografie, maar hoogstens van een welkome gelegenheid, om enkele leidende gedachten op universair, kerkelijk en staatkundig gebied, die ook in breder kring belangstelling konden wekken, iets breedter uiteen te zetten. Slechts deed het ons leed, dat de journalistiek geheel onopgemerkt wegschoot, daar o. i. juist de journalistiek in het heel leven van den geschetsten persoon een hoofdplaats innam.

Ook op de enkele historische data, die werden ingelast, ga men niet te vast. B. v. de woorden: „Daar, en te Middelburg, waarheen zijn vader in 1849 werd beroepen, bezocht hij de lagere school“, zijn in tweeërlei opzicht onjuist. Ds. J. F. Kuiper (niet J. H. Kuiper, gelijk voorafgaat) verliet Maassluis in 1840, niet in 1849, en ging in 1849 juist naar Leiden. En ook van die lagere school is niets aan. Dr. A. Kuiper bezocht nooit een lagere school, maar ontving zijn eerste opleiding van zijn vader en moeder, welke laatste gouvernante was geweest, en als zoodanig geheel tot het geven van lager onderwijs bevoegd.

Dit sta hier, niet in het minst om aanmerking te maken, maar wel ter voorkoming van de gevolgtrekking, alsof men op de bijzonderheden in deze schets altoos aan kon.

Voor ons publiek niet onbelangrijk is misschien de korte teekening van een vroegeren kerkrechtelijken strijd te Utrecht, dien de schrijver in deze woorden teekent:

In de Hervormde kerk n. l. heeft om de drie jaren persoonlijk en in dien tusschenkomst schriftelijk in elke gemeente vanwege een commissie uit de Classicale besturen een onderzoek plaats naar den toestand der gemeenten, de geregelde opvoeding en handhaving der kerkelijke besluiten en de ambtstrouw en Christelijken wandel der gemeentelieden.

Geschiedt dit onderzoek schriftelijk, dan worden in drie onderscheiden tabellen vervat de betreffende vragen door het Classicaal bestuur aan den kerkeraad geronden.

Ook te Utrecht had dit op 20 April 1883 plaats gehad. De kerkeraad aldaar gevoelde steeds dat vragen, gedaan van een Synode, met wiens waardigheid de kerkeraad (hij) geen gemeenschap des geloofs en der belijdenis (hij) onbeantwoordt moesten laten.

Het Classicaal bestuur van Utrecht was daarmee intusschen niet tevreden. Het bleef op antwoord aandrigen, maar ontving den 8sten Juni opnieuw een weigering.

Door deere vanhoudendheid in vertwijfeling gebracht, zond het de enkelen aan het provinciaal kerkbestuur van Utrecht, dat den 14den September twee leden uit zijn midden afvaardigde, niet slechts om naar den staat der Utrechtse gemeente onderzoek te doen, maar ook om hen, die men als leiders der beweging beschouwde, in het verhoor te nemen. Doch de Utrechtse kerkeraad bleef op haar stand staan; den 17sten September besloot hij die afgezonden niet te ontvangen, en in een uitvoerige memorie, kennelijk door Dr. Kuiper opgesteld, zette hij de redenen daarvan uiteen.

De spanning nam hierdoor natuurlijk toe, en met belangstelling wachtten velen den afloop al, toen de Synode besloot de moeilijkheden uit den weg te ruimen.

Bij den Utrechtse kerkeraad bestond slechts tegen de beantwoording van sommige der hem gedane vragen bezwaar. Omrent de belijdenis, den wandel en de vervulling der ambtspligten van kerke- raadsleden en predikanten wilde hij niet antwoorden, tegen beantwoording der overige vragen als van zijn ver administratieve aard had hij niets.

De Synode besloot nu, dat alleen dan een onderzoek naar belijdenis en wandel zou worden ingelast, als het verlangen daarnaar door de leden der kerkeraad zou zijn te kennen gegeven, diensgevolge had elke kerkeraad, en dus ook de Utrechtse, de gelgheid, die vragen, die hij niet beantwoorden wilde, onbeantwoordt te laten. Het schijnt dat men te Utrecht toen dan ook geen verdere moeilijkheden meer heeft gehad. In de Synodale Handelingen van 1860 tennimste, vinden wij slechts een kort verslag deze zaak, aan het slot waarvan wij lezen: „Doch wij vinden, na het slot van het verhoor, dat de afgezonden niet te ontvangen, en in een uitvoerige memorie, kennelijk door Dr. Kuiper opgesteld, zette hij de redenen daarvan uiteen.“

Dr. Beets zei tot den geschetste in die dagen: „Zoo moet ge de zaak niet aanvaatten. Als ge zoo iets beoogt, is uw eerste roeping: te create an opinion.“

Welnu, in dien zin is sinds gehandeld.

KUYP.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Voorloopige Synode van de Ned. Geref. kerken.

EERSTE ZITTING. (16 Januari)

De hervatte vergadering is aangevangen op 16 Januari 1889 te Utrecht.

De 1ste zitting wordt geopend met het zingen van Ps. 67: 1a en 3b, gebed en het lezen van 1 Cor. 12, waarna de presentielijst wordt nagegaan en vastgesteld.

Tot de verkiezing van een tweede Scriba overgegaan zijnde, wordt Dr. Wagenaar gekozen. De ingekomen stukken zullen in handen van verschillende commissien van advies worden gesteld. Daarna brengen Deputaten in zake der hereniging hun rapport uit, waarbij gevoegd is een concept-act van ineenstemming, met bijlagen, gelijkend met die, welke aan de Synode der Chr. Geref. te Kampen door haar Deputaten gisteren is ingediend. De prealabele quaestie over de handwijze der Deputaten na de bekende Asser besluiten wordt eenparig in dien zin beantwoordt, dat de Voorloopige Synode de gedane stappen onder dankbetuiging goedkeurt en het Concept in behandeling neemt. De wijze, waarop dit Concept tot stand kwam, wordt toegelicht, en daarna de morgenzitting door Ds. G. Ringnalda met gebed gesloten.

Na de pauze gaat Ds. Lion Cachet voort in gebed, en wordt verder de inhoud van de

Concept-acte toegelicht. Daarna wordt over de algemeene strekking van deze acte de discussie geopend, die na ernstige beraadslaging, waarin vanzelf het gehele Concept uitvoerig ook in bijzonderheden besproken wordt, eindigt met de eenparige aanneming van dit Concept.

Daarna sluit Ds. Ploos van Amstel deze zitting met dankzegging.

TWEDE ZITTING. (17 Januari)

Deze zitting wordt geopend met het zingen van Ps. 90 vs. 9, gebed en het lezen van Psalm 80. Na het vaststellen der notulen werd rapport uitgebracht over een verzoek tot splitsing der kerk te Stad en Ambt Vollenhove, strekkende om dit verzoek, althans nu, af te slaan, over eenkomstig het besluit der Classis. Er wordt besloten, der Classis bericht te zenden van 't ingekomen verzoek, onder verwijzing naar het te dien aanzien in de zomergitening bepaalde en de verzoekers naar hunne Classis te verwijzen, als waar hun bezwaar tegen het genoemde besluit tot afslag behoort te komen.

Vervolgens wordt rapport uitgebracht over ettelijke vragen, door de gecombineerde Classis „Stad, c. a.“ ingezonden, a. over de Vrije Gereformeerde kerk te De Lemmer en haar leeraar, en hunne verhouding tegenover de Ned. Gereformeerde kerken, conform 't welk wordt besloten, b. over de strekking en inrichting van het preparatoir examen (voor candidaten van de Vrije Universiteit). Over dit punt wordt gediscussieerd en vervolgens 't rapport te deren weer tot na de pauze in handen der commissie van advies gesteld, waarna Ds. Sikkeld de morgenzitting met dankzegging sluit.

In de middagzitting, door Dr. Kuiper met gebed geopend, brengt de commissie een gewijzigd rapport in, houdende een voorlopige regeling van het preparatoir examen, zoowel voor candidaten aan de Vrije Universiteit als voor anderen. Na uitvoerige discussie wordt zulk een regeling vastgesteld, waarbij wordt bepaald, dat na 1 Juli in geen geval een candidaat beroepbaar zal zijn, die niet het preparatoir examen heeft afgelegd.

Voorz. wordt, naar een ingekomen vraag en daarover uitgebracht rapport, besloten, dat in Friesland voortaan drie Classis zullen zijn: de Classis Dokkum, die van Franeker en de gecombineerde Classis „Leeuwarden, Stad en Hoorntien“. Voorts wordt, naar aanleiding van het oordeel der Classis Leiden, Gouda en Den Haag over hare splitsing, besloten haar te machtigen tot splitsing in vier voege, dat de Classis Leiden afzonderlijk zij en Gouda en Den Haag gecombineerd blijven.

Na bespreking van enkele voorstellen komt het rapport van Deputaten voor 't examen aan de orde met het advies van de daarvoor aangewezen commissie. Reider behandeling wordt aangehouden tot na de behandeling van het ingekomen rapport over art. VIII.

Nog wordt behandeld een ingekomen schrijven van Ds. Van Lingen, met rapport daarover van een commissie, in wier handen dit schrijven was gesteld. De behandeling dezer zaak wordt tot morgen verdaagd en deze zitting met dankzegging door Ds. B. Van Schelven gesloten.

DERDE ZITTING. (18 Januari)

De zitting van heden werd geopend met psalmgezing, gebed en lezing uit Gods Woord. Daarna worden de notulen gelezen en wordt een gewijzigd rapport uitgebracht over het schrijven van Ds. Van Lingen. Na langdurige en ernstige discussie wordt besloten met meerderheid van stemmen om het schrijven in handen te stellen van de gecombineerde classis Arnhem, met verzoek om twee Deputaten te benoemen die met twee Deputaten der Synode deze zaak met den emeritus-predikant Van Lingen behandelen; alsmede om een missive te richten aan de classis, die wijst op de zonden der kerken. Tot Deputaten in zake Ds. Van Lingen worden benoemd de broeders De Hartog en Van den Bergh; om bedoelde missive op te stellen broeder Kuiper in overleg met de broeders Ploos van Amstel, Van den Bergh en Klaarhamer. Nu wordt ontvangen een bericht van de Synode van Kampen, dat een amendement Heuker-Littoo is aangenomen, hetwelk wordt medegedeeld. Hierop wordt de morgenvergadering gesloten.

De middagvergadering, met gebed geopend, houdt zich allereerst bezig met de amendementen der Synode van Kampen, over vier voorgestelde wijzigingen de onderhandelings voortduren, waarna deze zitting met dankgebed gesloten en de voorloopige Synode verdaagd wordt tot aanstaanden Dinsdag.

VIERDE ZITTING. (22 Januari)

De vergadering met gebed en het lezen van Gods Woord geopend zijnde, wordt tot een scriba wegens absentie van Dr. Wagenaar aangewezen Ds. Boonstra en brengen de twee Deputaten, brs. Kuiper en Van den Bergh, rapport uit over hunne zending naar de Synode te Kampen ter toelichting van de voorstellen, onzerzijds voorgesteld, waaruit blijkt, dat in een tweetal punten bezwaren bestaan. De verdere behandeling dezer zaak wordt uitgesteld tot morgen en nu overgegaan tot de behandeling van het ingediend rapport over art. VIII, waarover vóór de pauze de algemeene beraadslaging wordt gevoerd.

Als na de pauze de zitting heropend was met gebed, werden de aan het slot van dat rapport voorgestelde punten achtereenenvolgens aan de orde gesteld, hiir en daar gewijzigd, en na uitvoerige discussie vastgesteld, zoodat nu de uitvoering van art. 8 is geregeld. Dit rapport zal terstond worden gepubliceerd en dit besluit terstond in werking treden.

Nu komt in discussie het Rapport der Deputaten voor 't examen, met daarover uitgebracht advies van een commissie, waarbij verscheidene punten ter sprake komen, de deputaten worden geconcentreerd, met dien verstande, dat in plaats van Ds. v. Lingen, Ds. Hoekstra wordt benoemd en het getal Deputaten met twee wordt verminderd, de brs. Sikkeld en Wagenaar. Daarna wordt deze zitting met dankzegging gesloten.

VIJDE ZITTING. (23 Januari)

De vergadering der Voorloopige Synode van heden 23 Jan., werd met psalmgezing, gebed en lezing des Woords geopend door Dr. G. Van Goor, die door afwezigheid van den praeses Ds. P. Van Son, als voorzitter optreedt en als assessor vervangen wordt door Ds. B. Van Schelven. Na de arrestering der notulen bepaalt de Synode dat personen, die naar art. VIII wenschen toegelaten te worden tot de bediening des Woords, indien zij wonen in de provincien Holland, Utrecht, Friesland,

Overijssel, Drenthe en Groningen, zullen worden geëxamineerd door de Classis van Amsterdam, en indien zij wonen in de provincien Gelderland, Zuid Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg door de Classis van Rotterdam.

Vastgesteld wordt de nadere formulering van een aangehouden punt in zake de missive van Ds. Van Lingen, en van de verhouding der Kerken tot een mogelijk gravamen, zoodat lang nog niet eens vergadering kan bijeenkomen, tot beoordeeling daarvan bevoegd.

Aan de orde komt het rapport der Deputaten in zake der hereniging met de Christelijke Gereformeerden. De Synode vereenigt zich eenparig met het voorgestelde uitgangspunt, om, op den grondslag van het wederzijds aanvaarde, den weg tot hervatting der onderhandelings open te houden. In overeenstemming daarmee wordt aan een vijftal Deputaten, waartoe de dusver gehandeld hebbende broeders benoemd worden, het recht gegeven de aan te wijzen Synodale kerk uit te noodigen een synode bijeen te roepen.

Het rapport aangaande het gehouden Congres van regeer-ouderlingen wordt onder dankbetuiging aangenomen. Aangaande de onderhandelings met de Ledeboerianen wordt het besluit van den vorigen zomer gehandhaafd, terwijl deputaten in zake de Zondagrust en de verhouding tusschen patroon en werkmanszaken worden verklar. Na de beantwoording van enkele ingediende particuliere vragen wordt bepaald, dat behoudens het recht van deputaten voor de onderhandelings met de Christ. Gereformeerden tot verschuiving van den datum, de eerstvolgende Synodale vergadering zal worden gehouden in de laatste week van Juni 1890. Als Synodale kerk worden aangewezen de kerk van Leeuwarden. Na dankbetuigingen aan de kerken te Utrecht en Arnhem en aan de adviseerende leden, wordt de vergadering na dankzegging gescheiden.

Besluit der Synode in zake de Kampensche amendementen.

De Synode 99, gezien de telegrammen en het schrijven haar door de Synode van de Chr. Geref. kerk te Kampen vergaderd, toegezonden, besluit hierop als volgt:

Met dankzegging aan den Heere onzen God constateerende,

1. dat tusschen haar en de Synode van Kampen algeheele overeenstemming verkregen is over het plichtmatige en van God gebodene der Vereeniging, alsook over de beginselen en de formulering der beginselen, waarvan daarbij behoort te worden uitgegaan;

2. dat ingesigels algeheele overeenstemming verkregen is over elf van de veertien punten, die ter uitvoering door de Deputaten waren voorgedragen, ook wat aangaat het Reglement van 1869 en het eventuele contract voor combinatie van kerkeraden;

en 3. dat het nog niet kunnen slagen in de poging om reeds terstond ook op de twee eenige nog in geschil zijnde punten overeenstemming van formulering te bereiken, beiderzijds de harten met droefheid vervuld heeft;

besluit, eer zij scheidt, aan de Christ. Geref. kerk te berichten, dat de Ned. Geref. kerken te allen tijde bereid blijven, op den grondslag van hetgeen nu beiderzijds wel aangenomen werd, de onderhandeling over de twee nog open gebleven punten te hervatten,

deputéert voor mogelijke onderhandelings van dien aard Dr. Van Goor, Dr. Van den Bergh, Dr. Kuiper, Dr. Rutgers en Ds. Sikkeld, met last, om desnoods de Synodale kerk te verzoeken, een Synode dezer kerken voor de voorzetting der onderhandelings saam te roepen,

en besluit, wat aangaat de aanraking die inmiddels reeds tusschen de kerken van beide formaties mocht voorkomen,

1. dat de Deputaten bovengenoemd, bij manier van correspondentie, zoo hiertoe een weg geopend wordt, de Ned. Geref. kerken door bijwoning der Synodale vergadering van de Chr. Geref. kerken op haar Synode kunnen representeren;

2. dat de Classicale vergaderingen in gelijken zin een of meer broeders deputé te kunnen, om bij manier van correspondentie, de classicale vergadering der andere groep bij te wonen, en deputaten ter correspondentie van haar Classis te ontvangen;

3. dat ditzelfde geschieden kan tusschen de beide Kerkeraden in eenzelfde plaats;

4. dat, waar eenige Kerkeraad onzerzijds nu reeds in eenige combinatie wenschte te treden met den Kerkeraad der Christ. Geref. kerk in ditzelfde plaats, de voorstellen hiertoe in zijn te zenden bij de Classis, die hierover niet dan na ingewonnen advies van de bovengenoemde Deputaten besluiten zal;

5. dat bijaldien enige Kerkeraad tot Dienaar des Woords wenscht te beroepen een leeraar der Chr. Geref. kerk (hetwelk, met het oog op eventuele hervatting der onderhandelings, thans zeker niet schijnt aan te raden), zulk een Kerkeraad deze zaak brengen zal voor de Classis, die hierover, niet dan na ingewonnen advies van de Deputaten bovengenoemd, besluiten zal;

6. dat in plaatsen waar reeds een Kerkeraad van Christelijke Gereformeerde zijde gevestigd is, niet tot bevestiging van een Kerkeraad onzerzijds zal worden overgegaan, dan nadat door of vanwege de Classis (tenzij deze dit schadelijk acht) pogingen zijn aangewend, om hierover met den Kerkeraad der Chr. Geref. kerk tot zeker overleg te komen of ook eenige samenwerking mogelijk zij, en opdat in elk geval alle miskenning van de reeds bestaande kerkformatie worde gemedend;

7. dat Deputaten bovengenoemd en alle kerkelijke vergaderingen zich bij hunne adviezen en handelingen ten deze zullen te gedragen hebben naar deze regelen;

a. dat geen overeenkomst worde aangegaan, die niet uitsluit binnen den termijn van één jaar geheel opzeggbaar zal zijn, en steeds onder beding dat alle bepalingen dezer overeenkomst, die aan de uitvoering van een door beide Synoden te sluiten overeenkomst in den weg mochten staan, door zulk een overeenkomst zullen geacht worden te zijn vervallen;

b. dat bij alle correspondentie wederkeeringheid worde bedongen;

c. dat men zijn eigen organisatie onzerzijds stipt in orde houde, door het bijhouden van de boeken, het benoemen van ouderlingen en diakenen, en het opkomen in onze classis;

d. dat de geldelijke lasten en baten duidelijk over en weer gestipuleerd worden;

e. dat de Dienst des Woords zonder dien der Sacramenten nooit basis van onderhandeling zij;

f. dat in plaatsen waar reeds een Christ. Geref. kerkeraad is, en de onzen pas-optreden en dat in zeer kleinen getale, b. v. de 30 zielen niet te boven gaande, onzerzijds minstens één

ouderling en één diaken worden benoemd en de classis bij de combinatie als kerkeraad handele; en voorts draagt zij aan den voorzitter en den abtiss op, een afschrift van dit besluit met begeleidend schrijven te doen toekomen aan de Chr. Geref. kerk, onder het adres van Dr. H. Bavinck, als daartoe van de zijde dezer kerk aangewezen;

en eindelijk om dit besluit onder de officiele berichten der kerken te publiceren.

Dr. VAN GOOR, praeses.

Ds. J. C. VAN SCHELVEN, abtiss.

Utrecht, 23 Januari 1889.

Besluit der Synode in zake het Preparatoir Examen.

In zake de strekking en de inrichting van preparatoir examen voor candidaten in de Theologie, heeft de voorloopige Synode het volgende vastgesteld:

de strekking van dit onderzoek is: schadelijke propositien en ongeschikte beroepingen te voorkomen; en wij een definitieve beslissing in den tegenwoordigen stand van zaken, omtrent deze aangelegenheid nog niet kan gegeven worden, de inrichting van dit examen voorloopig op de volgende wijze te doen geschieden:

1. Onderzoek naar de stukken door den examinandus over te leggen, n.l.:

a. Attestatie van de kerk, waarin hij de laatste twee jaren verkeerde.

b. Bewijs van goed afgelegd candidaats-examen in de Theologie, bij een Hoogeschool, belijdenis doende van de Gereformeerde religie.

c. Testimonium van een Theologische Faculteit als boven, aangaande zijn academische loopbaan.

2. Het uitspreken van een leerrede over een tekst, acht dagen tevoren hem opgegeven, welke leerrede drie dagen tevoren op schrift door hem moet ingediend worden.

3. Onderzoek naar de bekwaamheid in uitlegging van Oud- en Nieuw Testament, waartoe aan den examinandus twee hoofdstukken zijn op te geven, één uit het Oude, en één uit het Nieuwe Testament.

4. Onderzoek naar de kennis der leerstellige godgeleerdheid.

Waar hij dit examen, af te nemen in de classis, waarin hij domicilie heeft, zijn geen deputati Synodi tegenwoordig, tenzij het stuk sub 1 b niet door den examinandus is overgelegd. In dat geval moet onderzoek worden, of hij blijken geeft van een wetenschappelijke ontwikkeling, die op gelijke hoogte staat met die geëischt wordt voor het candidaats-examen in de Godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit; daartoe zullen de brs. De Hartog, Kuiper en Rutgers aan dit examen deelnemen.

Na gunstigen afloop wordt aan den candidaat toegestaan, als proponent of candidaat tot de Heilige Bediening, op verzoek van een kerkeraad voor een enkele maal den dienst des Woords te vervullen en publieke en private catechisatie te houden, en belooft hij niets te zullen leeren, dan wat in overeenstemming is met de belijdenis der Gereformeerde Kerken.

De aanvraag tot het examen en de inlevering der stukken zal tijdig geschieden.

De kosten worden gedragen door de Classis. Zij die niet in het bezit zijn van de stukken bedoeld sub 1. a, storten echter eenhonderd guldens in de kas van de Classis.

Dit besluit treedt in werking na 1 Juli 1889; na dien datum zal niemand, die in de hier bedoelde termen valt, beroepbaar zijn, tenzij hij dit preparatoir examen met goed gevolg hebbe afgelegd.

Namen der voorloopige Synode te Utrecht:

J. C. VAN SCHELVEN, Scriba.

D. BOONSTRA, Scriba.

Besluit der Synode in zake de klacht van Ds. van Lingen.

In zake de missive van Ds. Van Lingen besloot de Synode:

1. dit stuk aan de classis van Arnhem te zenden, met verzoek om twee Deputaten te benoemen, die met twee Deputaten harszijds deze zaak zullen afdoen, en zulks in dien geest dat zij aan Ds. Van Lingen berichten:

a. dat de Synode deelt in zijn leedwezen over de voor onze kerken smadelijke gevolgen, die de openbaarmaking zijner bezwaren, alvorens te kerkelijk in behandeling waren gebracht, gehad heeft;

b. dat de Synode Ds. Van Lingen niet kan beschouwen als gewoon lid, want dat hij is emeritus-predikant, en deze roeping in Gods kerken na de reformatie evenzeer behield, als de Hervormers hunne ordening uit de Roomsche kerk;

c. dat hij derhalve verplicht was geweest als emeritus predikant zijn bezwaren, zoo hij kerkelijke behandeling noodzakelijk achtte, bij zijn classis te brengen, opdat ze langs dien weg desnoods bij de Synode mochten komen;

d. dat de Synode, hoewel zij verplicht zal zijn voortaan, klachten langs onordelijken weg ingekomen, buiten behandeling te laten, in dit geval, wijl hierwaarschijnlijk bij vergissing gedwaald is, gaarne den broeder ter wille is;

e. dat zijn klacht in zake de procedure der geschorsten te Amsterdam, noch deze Synode, noch eenige kerk in dolantie, noch zelfs den kerkeraad van Amsterdam geldt, maar uitsluitend die toenmalige leden der Amsterdamsche kerk, die geschorst zijnde, dezen weg insloegen;

f. Wat aangaat de klachten over allerlei gebrek en misstand, die, zij het ook in min geordenden weg, dan toch onder hare aandacht zijn gebracht;

dat met ootmoedigen zin voor God den Heere moet beledigen, hoe ook in het optreden onzer kerken, niet enkel uit de gestadige werking der zonde in veler hart, maar met name ook uit de nawerking van menige krankheid, die wij uit ons verleden onder de Synodale Organisatie, naar ons thansgevoerd kerkverband hebben medegebracht, velerlei ingeslopen misbruik moet verklaard, dat wel niet aanstaande geheel is weg te nemen, maar toch in de kracht des Heiligen Geestes en in den geest der barmhertigheid moet tegengestaan;

dat de kerken, en in haar de geloovigen, naar eisch van Gods Woord goed zullen doen, zoo zij, bij de opsporing en bestrijding van deze krankheden en zonden, niet te zeer aan bijkomstige uitwendigheden blijven hangen, als processen, toga's, houten of steenen gebouwen en wat dies meer zij, maar onder de leiding des Heiligen Geestes en bij het licht des Woords meer rechtstreeks bedacht mogen zijn op den dieperen werkd der zonde, die nog zoo veelvzins ons kerkelijk leven beroert, en dat zij in dien geest en zin, vooral zullen te bestrijden hebben;

g. het naverken van den hiërarchischen en clericalistischen aardscheem onzerzijds, en ander-

zijds, het inwerken van Pelagiaansch-revolutionaire denkbeelden, die ons, nadat wij aan het juk der Synodale Organisatie ontkomen zijn, onder de wilkeur van menschelijk inzicht zouden brengen, in stede van onze kerken eeniglijk te doen buigen voor het heerlijk regiment van onzen Koning en Heere;

h. den schadelijken invloed, dien elke reformatie der kerken, waar die niet anders dan door breking met het kerkverband tot stand kan komen, zoo licht oefent, doordien vroegere banden met vele broeders en zusters verbroken werden; iets wat er zoo licht toe verleidt, om de eenheid van het Lichaam van Christus en de gemeenschap der heiligen uit het oog te verliezen; zich op te sluiten in eigen kring; en alzoo den weg te ontsluiten voor sektaristische enghartigheid;

i. de miskenning van anderzijf voor God, ook al ging die o. i. niet in den rechten weg, waarvoor gevaar onstaat dat ingenomenheid met eigen weg van Reformatie leiden tot mindere waardering van anderzijf bedoelen en alzoo tot geringe schatting van het Lichaam van Christus en van de werkingen Gods tot opbouw hiervan; iets wat tevens zoo licht verleidt tot het gebruiken van min heilige wapenen.

j. het niet doen maar nalaten van hooge dingen, die men in beginsel terecht beweert en als stelsel predikt, zoodaas daar zijn de bewering dat men ambtelijk bewerk zal, wie nog niet met ons optrekken; de bewering dat wij nu doen zullen wat anderen nalieten in de handhaving van goede tucht over leer en leven; en niet minder de bewering, dat terwijl vroeger onfermingloos gehandeld werd, thans de geest der barmhertigheid ons zou leiden;

k. het drijven van onordelikheden in kerkelijke aangelegenheden, alsof onze afwijping van het Synodale juk niet strekte, om alsnu in den van God geordenden weg te wandelen en ons elk in onze roeping daaraan te onderwerpen, maar te verlopen in de wilkeur der bandeloosheid;

l. het liefdeloos voorbijgaan van de noodzakelijkheid, dat in deze eerste beginselen onzer nieuwe Reformatie, allerlei gebrekkigs nog een tijdlang moet geduld en gedragen, en slechts wederzijdsche liefde en ontferming voorkomen kan, dat dit gebrekkige geen vasten voet krijgje of veler hart met wanhoop sla en verbluete;

m. het eenzijdig nadruk leggen op de formele zijde der reformatie, zonder dat het wezen der kerk, die door deze reformatie gered moet, tot zijn recht komt, en daardoor het aanzeggen aan den goddelooze dat hij geen vrede kan hebben en aan den rechtvaardige dat het hem wel zal gaan, de zorg voor de zwakken en geestelijk zieken in de gemeente, het uitschrijven van allerlei dwaling, het behoorlijk verzorgen der leeraars, de dienst der Barmhertigheid, der Zending en zoo veel meer op den achtergrond zou geraken;

n. de miskenning van de geestelijke betekenis van het Kerkverband en daardoor van de eenheid van het Lichaam des Heeren, die zich openbaart in het verzuimen van tucht onder de opzieners en kerken onderling, in het eigenwillig zich niet gedragen naar hetgeen door de kerken overeenkomstig Gods Woord in Classis en Synode besloten is, en in het niet mede dragen der geestelijke en stofelijke noodden van andere deelen van het Lichaam Christi;

o. dat toch vooral moge bestreden worden de schriklijke werking van de zonde, die in velerlei ongereformeerde leven in huis en gezin, in velerlei hoogmoed en onheilige heerschzucht, alle eeuwen door de kerken onheilighd heeft, en ook onder ons nog zoo telkens te betreuren valt. Biddende daarbij de Synode van haar verheerlijkten Heere en Koning, dat zijn voorbede voor den Tro